

(69a) Aucomm[encemen]t du siècle dernier il y avait à Livourne une imprimerie arménienne et on y publia quelques livres d'Eglise, une grammaire, une logique et autres ouvrages. Mais les caractères, poinçons et matrices étaient fort mauvais et sortis d'une main peu habile. On les abandonna au bout d'un certain temps. Présentement il n'existe point d'imprimerie arménienne à Livourne.

Cepend[ant] les caractères arméniens avec lesquels on imprima à Londres en 1736 l'histoire de Moïse de Chorène, en arménien et en latin, ont été vendus; ils passèrent de main en main et parvinrent en 1791 dans celles du curé arménien actuellement à Livourne; il avait l'intention de les envoyer aux religieux arméniens du Mont Liban. Mais il les garda pour lui et il parait qu'il les possède encore actuellement. Les lettres minuscules n'y sont pas bien complètes et les majuscules manquent entièrement.

CHAHAN DE CIRBIE

Avril 1811.

(En 21 ou prochain numéro)

(69b) Անցեալ դարուն սկիզբը Լիվորնոյի մէջ կար հայկական տպարան մը, եւ հոն տպագրեցին քանի մը եկեղեցական գրքեր, քերականութիւն մը, արամաբանութիւն մը եւ ուրիշ գործեր, իսկոյն գիրքերը հայր եւ մայր ստաներ շատ գէշ էին եւ անճարտար ձեռքէ մը ելած։ Ատեն մը ետքը զանոնք մկկիի դրին։ Այժմ Լիվորնոյի մէջ հայկական տպարան չկայ։

Սակայն հայկական տառերը որով 1736ին Լոնտոնի մէջ տպագրեցին Մովսէս Սեբեակի պատմութիւնը՝ հայերէն եւ լատիներէն՝ ծախուեցան ձեռքէ ձեռք անցնելով։ Լիվորնոյի այժմեան հովիւին ձեռքն ինկան։ մտադիր էր զանոնք դրիկէ Լիբանանի հայ կրօնաւորներուն, բայց ջոժը պահեց եւ կ'երեւայ թէ իր քովն են մինչեւ հիմա, Հասարակ տառերը ամբողջ չեն եւ գլխատառերը բոլորովին կը պակսին։

ՇԱՀԱՆ ՋՐՊԵՏ

Ապրիլ 1811

(Մնացեալը յայտդի քիւով)

ՀՆԶԵԱԿ

Ջրմուռան պայծառ երկընթին մէջէն
կը սահի քնքուշ լուսինը ոսկի,
Ու խաղաղ օդին մէջ՝ լուռ, մեղմակի,
Անոր ջինջ շողերը կը պաղպաղին։

Գեառնին, երեկուան մութ անձրեւներէն
ճոռաւ, կը փրէժ ցրեղջիւնր ազատ,
'ի այդ հայլիներուն մէջ՝ շարժուն 'ւ ազօտ
Լուսինն՝ դէմքն անդին, բերապատկօրէն

Կրկնուած, բեկբեկ ու ծամածռած,
Կ'եղծուի, կը պղծուի ու կը աղցեղնայ,
Կը դրոճեկանայ լընորն ամօթիւթած։

Ո՛վ սուրբ Դոնալ, ջուր լոյսդ ալ աղւոր
Կ'աւրբի ալայէ՛մ՝ երբ հայելանայ
Ամբոխին ծրփուն հոգւոյն մէջ պղտոր։

ՏՅՐԱԿԻՏ

ՄԻՍԱԲԵԱՆԻ „ՍՈՓԻԱՆ“

Այս գրութիւնը զոր Միսաբեան ինքն իսկ
«Վէպ» է անուանած եւ զոր իբր այդ կը հը-
րատարակենք, վէպ մը չէ՝ բառին բուն ի-
մաստով ալ տեսակ մը փանթեզի, անգլիացի
«Լամբրիսթի»ներուն կա-գ մը գրուածքներուն
պէս ուր խոր զգացումն ու կտակով, լուրջ
խորհրդածութիւնն ու զուարթաբանութիւնը
իրարու կ'ընդելուելուն, Շատ հետաքրքա-
րաւոր գէղեցիկ պատկերներ, տղա-
յին հարցերու մասին իր մտածումներն արտա-
յայտելու համար ցերիւրում։ Ամբողջութիւնը
հաւասար չէ՝ կան հոն տկար մասեր, քանի մը
տղայական կտորներ անձերը զոր ցոյց կու-
տայ Միսաբեան, Սոփիա, Ուլալ եւ իրենց զա-
ւակները, ամենքն ալ կը խօսին ինչպէս Մի-
սաբեան ինքը պիտի խօսէր, կամ թէ Միսաբ-
եան է որ միշտ կը խօսի անոնց իւրաքանչիւրի
կողմէն՝ իր ունով, իր հեղւով, իր լեզուով։